

Bijlage– relevante overwegingen uit aangehaalde rechtspraak

1. AbRvS 24 oktober 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:3444](#), r.o. 7.4

“Bij de omgevingsvergunning voor het motorcrosscircuit behoort een tekening waarop is weergegeven hoe het terrein is ingericht. Niet in geschil is dat de feitelijke situatie wat de loop van de baan betreft niet overeenkomt met de tekening. In de noordoostelijke hoek is een extra lus in de baan aangebracht en in de zuidoostelijke hoek is de bocht ruimer gemaakt. Hierdoor is de baan aan deze kant van het terrein langer geworden en iets opgeschoven in de richting van de woning van [appellant a] en [appellant b]. Niet kan worden uitgesloten dat deze - niet vergunde - veranderingen een hogere geluidbelasting bij de woning van [appellant a] en [appellant b] tot gevolg hebben.

Het college heeft de gevolgen van deze veranderingen niet bij zijn besluitvorming betrokken, althans heeft zich zonder nader onderzoek op het standpunt gesteld dat de veranderingen marginaal zijn. Het besluit van 4 oktober 2016 is daarom in zoverre in strijd met artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) niet zorgvuldig voorbereid. De rechtbank heeft dit niet onderkend.”

2. AbRvS 24 december 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:4360](#), r.o. 34.4

“Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in (onder meer) haar uitspraak van 20 december 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:3530](#), geldt bij het vaststellen van een bestemmingsplan als referentiesituatie de feitelijke en planologisch toegestane situatie voorafgaand aan de vaststelling van het plan of - anders geformuleerd - de planologisch legale situatie voor de vaststelling van het plan, echter alleen voor zover deze ook feitelijk is gerealiseerd. Het thans voorliggende bestemmingsplan voorziet in het laatste deel van de vaargeul, met een lengte van 300 m. Voor het overige is de vaargeul reeds voorzien in het bestemmingsplan "IJsseldelta-Zuid" uit 2013. Op het moment van de vaststelling van het thans voorliggende bestemmingsplan was de vaargeul ook (grotendeels) gerealiseerd. Het staat evenwel vast dat de vaargeul ten tijde van de planvaststelling feitelijk niet in gebruik was. De bestaande legale situatie ten tijde van de planvaststelling was - wat betreft de gebruikseffecten - dus een situatie zonder vaargeul. Als gevolg van het plan wordt de beoogde doorgaande vaarverbinding tussen de IJssel en het Drontermeer alsnog tot stand gebracht. De vaargeul is na de vaststelling van het plan overigens ook feitelijk in gebruik genomen (in het voorjaar van 2019). De stikstofuitstoot en -depositie als gevolg van dit plan is dus niet beperkt tot het gebruik van de in het plan voorziene 300 m. De Afdeling begrijpt het standpunt van de raad aldus dat de thans verrichte berekening van de stikstofdepositie vanwege het plan bezien moet worden in samenhang met de eerdere (passende)

beoordeling van de integrale gevolgen van het project "IJsseldelta-Zuid", waar de vaargeul een onderdeel van was, voor de stikstofdepositie op de Rijntakken. Dit betreft het rapport "Passende beoordeling IJsseldelta-Zuid" van Tauw van 20 maart 2013 en de aanvullende notitie "Stikstofdepositieonderzoek planstudie IJsseldelta-Zuid" van het bureau Witteveen en Bos van 4 september 2013. In deze notitie staat dat bij het onderzoek als peiljaar voor de achtergronddepositie 2018 is genomen. Bij het onderzoek is rekening gehouden met de (cumulatieve) gevolgen van de scheepvaart op de IJssel en binnen de te realiseren vaargeul alsook met het wegverkeer op de bestaande en te realiseren infrastructuur. In de notitie wordt geconcludeerd dat het gebruik van de vaargeul niet leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarden van stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied Rijntakken.

De Afdeling ziet in hetgeen de Stichting en de Vereniging hebben aangevoerd geen aanleiding voor het oordeel dat de raad zich niet op het standpunt heeft mogen stellen dat de conclusie uit de passende beoordeling uit 2013 dat de stikstofdepositie vanwege het gebruik van de vaargeul niet leidt tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Rijntakken nog steeds houdbaar is. In dit verband is van belang dat verweerders onweersproken hebben gesteld dat de instandhoudingsdoelstellingen voor (thans) de Rijntakken niet zijn veranderd. Het betoog slaagt niet."

3. AbRvS 29 mei 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:1603](#), r.o. 35

"Een bestemmingsplan dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, kan uitsluitend worden vastgesteld als op grond van een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied niet zal aantasten (artikel 19j, tweede en derde lid, van de Nbw 1998/artikel 2.7, eerste lid en 2.8, derde lid van de Wnb).

Een bestemmingsplan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling die ten opzichte van de feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan leidt tot een toename van stikstofdepositie op overbelaste stikstofgevoelige natuurwaarden in een Natura 2000-gebied, is een plan dat significante gevolgen kan hebben en dat passend beoordeeld moet worden.

De vaststelling van het bestemmingsplan is niet één van de besluiten die genoemd zijn in artikel 19km van de Nbw 1998 of artikel 2.7 van het Bnb, zodat het PAS-beoordelingskader niet van toepassing is. Dit neemt niet weg dat verschillende bevoegde bestuursorganen geen individuele passende beoordeling voor een bestemmingsplan hebben gemaakt, maar voor het

aspect stikstof hebben verwezen naar de passende beoordeling die ten grondslag is gelegd aan het PAS. Het kan daarbij onder meer gaan om bestemmingsplannen waarin een concrete ontwikkeling is geregeld of waarin uitbreidingsmogelijkheden zijn geboden die de drempel- of grenswaarde niet overschrijden (zie ABRvS 20 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3530, r.o. 4.9)."

4. AbRvS 14 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2529, r.o. 8.4

"Voor zover het betoog van MOB en anderen betrekking heeft op andere intensieve veehouderijen in het plangebied overweegt de voorzieningenrechter als volgt. De raad heeft de bestaande intensieve veehouderijen de mogelijkheid willen bieden om uit te breiden tot 1 ha en in een aantal gevallen tot 1,5 ha. Ten behoeve van het plan is een planMER en een passende beoordeling gemaakt. Daaruit is gebleken dat wat het aspect stikstof betreft de kritische depositiewaarden van de verschillende habitattypen in de desbetreffende nabijgelegen Natura 2000-gebieden in de huidige situatie reeds worden overschreden. Het voornemen om de bestaande veehouderijen uitbreidingsmogelijkheden te bieden wordt als zeer negatief beoordeeld. De raad heeft naar aanleiding van de conclusies in het planMER en de passende beoordeling in artikel 3, lid 3.4.2, voor de bestemming "Agrarisch" en in artikel 4, lid 4.4.2, voor de bestemming "Agrarisch met waarden" een bepaling opgenomen waarmee is beoogd een toename van de stikstofdepositie uit te sluiten.

MOB en anderen hebben over de stikstofbepaling onder andere aangevoerd dat deze rechtsonzeker is omdat niet duidelijk is van welke referentiesituatie is uitgegaan. Volgens MOB en anderen blijkt uit de bepaling niet of is uitgegaan van de bestaande planologisch legale situatie of dat ook rekening is gehouden met vergunde rechten. Voor zover van dat laatste zou zijn uitgegaan is volgens MOB en anderen niet duidelijk welke vergunningen als uitgangspunt zijn opgenomen. De voorzieningenrechter stelt vast dat in de planregels niet wordt omschreven wat moet worden verstaan onder de oppervlakte die 'rechtsgeldig aanwezig dan wel toegestaan is' onder sub a van de bepaling, en evenmin waaruit de 'rechtsgeldige stikstofdepositie' in sub b moet worden afgeleid. MOB en anderen stellen verder terecht dat niet wordt omschreven wat moet worden verstaan onder de 'stikstofdepositie die rechtens is toegestaan' in artikel 1, lid 1.70, van de planregels. De voorzieningenrechter ziet in hetgeen MOB en anderen hebben aangevoerd gerede twijfel of uit de planregels voldoende duidelijk blijkt wat de referentiesituatie is ten opzichte waarvan de stikstofdepositie niet mag toenemen. De vraag of voldoende is gewaarborgd dat de stikstofdepositie als gevolg van de geboden uitbreidingsmogelijkheden niet toeneemt, zoals door de raad is beoogd, en of het besluit in zoverre in stand kan blijven, dient in de bodemprocedure nader te worden onderzocht. Voor zover de raad ter zitting heeft gesteld dat hij heeft

beoogd rekening te houden met de vergunde situatie, merkt de voorzieningenrechter op dat overeenkomstig vaste jurisprudentie van de Afdeling (vergelijk bijvoorbeeld de uitspraak van 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1515) de raad bij de vaststelling van een plan als bedoeld in artikel 19j van de Nbw 1998 voor de referentiesituatie dient uit te gaan van de feitelijke en planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan ten einde te onderzoeken wat de gevolgen zijn van de geboden uitbreidingsmogelijkheden voor de desbetreffende Natura 2000-gebieden. De vraag of het plan in overeenstemming is met deze jurisprudentie dient eveneens in de bodemprocedure te worden onderzocht.”

5. AbRvS 1 juni 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:1515](#), r.o. 49.8

“De raad heeft in zijn nadere stukken en ter zitting toegelicht dat hij in artikel 1, lid 1.88, van de planregels voor de beoordeling van de vraag of sprake is van een negatief effect op een Natura 2000-gebied heeft beoogd te regelen dat als referentiesituatie wordt uitgegaan van hetgeen op de referentiedata voor de betrokken Natura 2000-gebieden is vergund krachtens de Wet milieubeheer of de daaraan voorafgaande Hinderwet. De Afdeling overweegt dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan als het onderhavige in het kader van artikel 19j, eerste lid, van de Nbw 1998 - anders dan de raad veronderstelt - als uitgangspunt geldt dat het niet is toegestaan dat voor de referentiesituatie wordt uitgegaan van hetgeen op de referentiedata voor de betrokken Natura 2000-gebieden is vergund krachtens de Wet milieubeheer of de daaraan voorafgaande Hinderwet. Voor zover de raad in dit verband wijst op de uitspraak van de Afdeling van 1 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ9083, overweegt de Afdeling onder verwijzing naar haar uitspraak van 22 oktober 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3763 dat de situatie aan de orde in de uitspraak van 1 mei 2013 een specifieke situatie betrof waarbij een volledig onherroepelijk vergunde situatie zijn vertaling vond in het plan. Uit deze uitspraak mag niet worden afgeleid dat elk bestemmingsplan dat niet leidt tot een verhoging van de stikstofdepositie ten opzichte van de krachtens de Wet milieubeheer of de daaraan voorafgaande Hinderwet vergunde situatie op de referentiedata voor de betrokken Natura 2000-gebieden, een plan is waarvan is uitgesloten dat het significante gevolgen heeft. Nu niet is gebleken dat ten aanzien van de percelen van [appellant sub 11] en anderen de specifieke situatie zoals aan de orde in de voornoemde uitspraak van 1 mei 2013 zich voordoet, had de raad in het kader van artikel 19j, eerste lid, van de Nbw 1998 ten aanzien van deze percelen overeenkomstig de eerdere jurisprudentie van de Afdeling (vergelijk bijvoorbeeld de voornoemde uitspraak van de Afdeling van 22 oktober 2014) voor de referentiesituatie dienen uit te gaan van de feitelijke en planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan teneinde te onderzoeken wat de gevolgen zijn van de in het plan geboden maximale mogelijkheden ter plaatse van de percelen van [appellant

sub 11] en anderen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden.

Het voorgaande betekent dat indien de raad in het plan een gebruiksverbod wenst op te nemen waarmee, zonder dat daaraan een nader onderzoek ten grondslag ligt, is verzekerd dat als gevolg van de in het plan ter plaatse van de percelen van [appellant sub 11] en anderen geboden maximale planologische mogelijkheden geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden zal optreden, het gebruiksverbod voor de referentiesituatie zal moeten uitgaan van de feitelijke en planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan. Dat voor het feitelijk en planologisch legale gebruik geen vergunning op grond van de Nbw 1998 is verleend, is daarbij niet van belang, nu op basis van het bepaalde in artikel 19j van de Nbw 1998 bij de vaststelling van een bestemmingsplan rekening dient te worden gehouden met de gevolgen van de in het plan voorziene ontwikkelingen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Onder deze ontwikkelingen wordt niet het als zodanig bestemmen van het feitelijk en planologisch legale gebruik ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan begrepen.”

6. AbRvS 8 februari 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:298](#), r.o. 5.5

“In hetgeen de stichting heeft betoogd kan op zichzelf geen aanleiding worden gevonden om te twifelen aan de juistheid van de conclusie in het rapport van Bro dat van de voorziene ontwikkeling van het picknickbos geen significante negatieve gevolgen zijn te verwachten voor het gebied Veluwe. Voorts heeft de stichting ter zitting te kennen gegeven dat zij geen overwegende bezwaren heeft tegen de voorziene ontwikkeling van het terrein aan de J.C. Wilsaan. In rechtsoverweging 4.4 is vermeld dat de raad er evenwel niet zonder meer van mocht uitgaan dat in het thans vastgestelde plan alleen voor het parkeerterrein aan de J.C. Wilsaan en het picknickbos is voorzien in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Die conclusie is mede van belang bij het beantwoorden van de vraag of de raad voldoende heeft onderzocht of het noodzakelijk is een passende beoordeling en, in verband daarmee, een MER op te stellen. Voor zover het gaat om andere delen van het plangebied dan het picknickbos en het parkeerterrein aan de J.C. Wilsaan, is in dit opzicht niet relevant of voor de bestaande voorzieningen ook omgevingsvergunningen voor het bouwen golden in gevallen waarin een dergelijke vergunning is vereist. Dergelijke vergunningen hadden in de periode tussen 1 juli 2013 en het moment waarop het bestreden besluit is genomen, bij gebreke van een geldend bestemmingsplan en gezien hetgeen terzake is bepaald in de Bouwverordening van de gemeente Apeldoorn immers niet om ruimtelijk relevante redenen kunnen worden geweigerd indien deze zouden zijn aangevraagd. Evenmin is van belang of werd voldaan aan de eisen van de Wet milieubeheer en het Activiteitenbesluit milieubeheer. Voor het oordeel dat het

al dan niet voldoen aan die eisen in dit opzicht niet bepalend kan zijn, verwijst de Afdeling mede naar haar uitspraak van 1 juni 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:1515](#). De omstandigheid dat het verstrekte overzicht geen inzicht geeft in de beantwoording van de desbetreffende vragen, draagt derhalve niet bij aan de conclusie dat het besluit van de raad in rechte geen stand kan houden. Dat neemt niet weg dat de raad zich er, zoals hiervoor is vermeld, niet voldoende van heeft vergewist of zich significante gevolgen zullen voordoen van de ontwikkelingen die in het plan mogelijk worden gemaakt. Hierbij is betrokken dat het onderzoek van Arcadis op het moment van het nemen van het bestreden besluit al zeven jaar oud was. Gelet op het voorgaande valt niet uit te sluiten dat er een verplichting bestond om op de voet van artikel 19j, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling te maken. In dat geval zou op de voet van artikel 7.2a, eerste lid, van de Wet milieubeheer ook een MER moeten worden gemaakt. Ook in dit opzicht is het besluit niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid.

Het betoog van de stichting slaagt.”

7. AbRvS 16 september 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:2939](#), r.o. 5.5

“Het betoog van de Vereniging dat in de Aanvulling plan-MER niet van een juiste referentiesituatie is uitgegaan, slaagt.

Uit vaste jurisprudentie van de Afdeling inzake artikel 19j van de Nbw, bijvoorbeeld de uitspraak van 5 november 2014 in zaak nr. 201308949/1/R2 en de uitspraak van 5 december 2012 in zaak nr. 201109053/1/R2, volgt dat voor de beoordeling van de vraag of een plan leidt tot significante gevolgen moet worden uitgegaan van de feitelijke situatie ten tijde van de vaststelling van het plan als referentiesituatie. In het onderhavige geval is uitgegaan van 7 december 2004 als referentiedatum terwijl, zoals ter zitting door de raad is bevestigd, niet vast staat dat de depositie die is berekend met inachtneming van die datum overeenkomt met de feitelijke depositie ten tijde van de planvaststelling.

Nu bij het vaststellen van het plan niet de juiste referentiesituatie is gehanteerd, moet worden vastgesteld dat het plan reeds hierom in strijd is met artikel 19j van de Nbw. Het bestreden besluit, voor zover dat ziet op de vaststelling van uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven en intensieve veehouderijen zoals neergelegd in artikel 3, lid 3.4, aanhef en onder a en b, en artikel 3, lid 3.8, aanhef en onder a, sub 1, van de planregels, komt dan ook voor vernietiging in aanmerking.”

8. AbRvS 23 augustus 2006, [ECLI:NL:RVS:2006:AY6773](#), r.o. 2.13.4

“Onder verwijzing naar de overwegingen 2.12.1 en 2.8.1. stelt de Afdeling vast dat het plan voorziet in de herinrichting van een thans onbebouwd gedeelte van het Houtrustterrein, waarbij het plan nieuwe functies mogelijk maakt ten opzichte van de huidige situatie. Reeds hierom bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat bij de beoordeling van de gevolgen van het plan voor de Bosjes van Poot een onder het vorige plan verwezenlijkte, maar thans niet langer bestaande situatie als uitgangspunt kan worden genomen. Dat de gevolgen van het plan voor de in de Bosjes van Poot feitelijk aanwezige natuurwaarden niet zijn gezien klemmt temeer nu uit de stukken en het verhandelde ter zitting is gebleken dat de natuurwaarden in de Bosjes van Poot reeds thans onder druk staan van onder meer het recreatieve gebruik.

Uit het vorenstaande volgt dat de uitgevoerde voortoets onvoldoende informatie bevat om de conclusie te dragen dat op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan significante gevolgen heeft voor de Bosjes van Poot.”

9. AbRvS 19 augustus 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:2639](#), r.o. 4.7

“In dit geval komt de feitelijke situatie ten tijde van de vaststelling van het plan niet overeen met de activiteiten die zijn vergund met de milieuvergunning van 18 februari 1992, die Aelmans in haar rapport als referentiekader heeft gehanteerd.

Aelmans is bij de bepaling van de verandering in de depositie van stikstof op het nabijgelegen Natura 2000-gebied uitgegaan van de aanwezigheid van een glastuinbouwkas van 1,5 ha op het perceel [locatie] en een emissie van 2016,6 kg NO_x als gevolg van de verwarming van de kas met zogenoemde gasheaters. Het plan leidt volgens het rapport enerzijds tot het verdwijnen van deze emissie als gevolg van de kas en anderzijds tot een toename van de uitstoot van stikstof in de vorm van ammoniak met 215,5 kg NH₃ per jaar door een toename van het aantal paarden tot een totaal van 100. Volgens het rapport kan op basis hiervan worden gesteld dat de totale emissie van de hoeveelheid stikstof (aantal kg N) als gevolg van het plan afneemt en dat de stikstofdepositie op het nabijgelegen Natura 2000-gebied afneemt.

De glastuinbouwkas is evenwel in 2010 door een storm vernield en vervolgens gesloopt. Ten tijde van de vaststelling van het plan op 6 mei 2014 was deze kas derhalve al ongeveer vier jaar niet meer aanwezig en vond evenmin de daarmee samenhangende emissie van stikstof plaats waarmee in de rapporten van Aelmans wordt gerekend. Uit de rapporten van Aelmans valt, het vorengaande in aanmerking nemend, af te leiden dat de stikstofemissie bij een maximale invulling van het plan door een toename van het aantal te houden

paarden met 215,5 kg NH₃ zal toenemen ten opzichte van de feitelijke situatie ten tijde van de vaststelling van het plan. Nu gelet hierop niet is uitgesloten dat het plan als zodanig significante gevolgen heeft voor het Natura-2000 gebied Deurnsche Peel & Mariapeel, was de raad ingevolge artikel 19j, tweede lid, van de Nbw 1998 gehouden voor het plan een passende beoordeling te maken. Nu de raad verplicht was voor het plan een passende beoordeling te maken, was de raad op grond van artikel 7.2a, eerste lid, van de Wet milieubeheer tevens verplicht een milieueffectrapport voor plannen te maken. Dit heeft de raad niet onderkend.”

10. AbRvS 24 oktober 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:3444](#), r.o. 12.4

“Bij het nieuwe besluit op bezwaar heeft het college voorts een overzicht gevoegd van activiteiten in de jaren 1971 tot en met 2005. Daaruit blijkt volgens het college dat voor de peildatum in 1986 gemiddeld vijf wedstrijden of evenementen per jaar werden gehouden. In 2016 waren dat volgens het besluit vier evenementen, maar dat aantal heeft het college in de nadere stukken bijgesteld op drie. Daarnaast zijn volgens het college in 2016 nog drie reguliere wedstrijden gehouden waarvoor geen evenementenvergunning is verleend.

Met deze stukken en toelichting daarop, heeft het college niet aannemelijk gemaakt dat het strijdige gebruik wat de aard en intensiteit betreft, onder het overgangsrecht valt. Niet gebleken is dat de voor de peildatum georganiseerde evenementen zo grootschalig waren als de jaarlijks terugkerende evenementen in 2015 en 2016. Alleen al vanwege evenementen als de Dakar pre-proloog kan daarom geen beroep op het overgangsrecht worden gedaan. Anders dan het college heeft gesteld in het besluit van 22 augustus 2017, zoals dat is gewijzigd, is het bevoegd handhavend op te treden tegen het gebruik van deze gronden wegens strijd met het bestemmingsplan. Het besluit is daarom ook in zoverre in strijd met artikel 7:12, eerste lid, van de Awb niet deugdelijk gemotiveerd.”

11. AbRvS 27 april 2011, [ECLI:NL:RVS:2011:BQ2631](#), r.o. 2.2.2

“Bij voornoemde uitspraak van 30 juli 2008 in zaak nr. 200707849/1 heeft de Afdeling overwogen dat, nu het ervoor moet worden gehouden dat het met het bestemmingsplan strijdige gebruik ten tijde van het besluit op bezwaar van 19 september 2006 in omvang is toegenomen, het gebruik van het perceel niet valt binnen de reikwijdte van het overgangsrecht als vervat in paragraaf IV, artikel 2, onder B/C, sub I, van de planvoorschriften. Anders dan de Vrom-Inspectie stelt, volgt uit deze uitspraak niet dat, nu ten tijde van het besluit van 19 september 2006 geen geslaagd beroep op de beschermende werking van het overgangsrecht kon worden gedaan, een beroep op het overgangsrecht daarmee is verwerkt. Een geslaagd beroep op het in paragraaf

IV, artikel 2, onder B/C, sub I neergelegde overgangsrecht kan worden gedaan indien aannemelijk wordt gemaakt dat het strijdig gebruik, na eerdere intensivering daarvan, is teruggebracht naar het gebruik zoals dat bestond op de peildatum en verder sprake is van ononderbroken voortgezet gebruik, waarvan de aard niet is veranderd.

De rechtbank heeft derhalve terecht het gebruik van het perceel ten tijde van het thans aan de orde zijnde besluit op bezwaar van 24 november 2008 vergeleken met het gebruik op de peildatum. De uitspraak van de Afdeling van 12 april 1999 in zaak nr. H01.98.1224 (AB 1999, 440) is hier, anders dan de rechtbank heeft overwogen en de Vrom-Inspectie heeft gesteld, niet van belang, omdat het in die zaak de vraag betrof of het gewijzigde gebruik een kleinere afwijking van het bestemmingsplan was en het hier gaat om de vraag of het gebruik in omvang is toegenomen.

Uit een door de motorclub aan het college gerichte brief van 22 januari 2004 blijkt dat het ledenaantal sinds de peildatum van 15 februari 1994 een groei heeft doorgemaakt en niet-leden regelmatig op het perceel zijn komen trainen. In de brief van de voorzitter van de motorclub van augustus 2010 is op grond van de gegevens van de overkoepelende Motorsport Organisatie Nederland aangetoond dat de motorclub in 1994 62 leden had. Uit de overgelegde ledenlijst van de motorclub van 2008 blijkt dat er in dat jaar 69 leden waren. In de brief van augustus 2010 is op grond van berekeningen voorts aan de hand van de totale inkomsten van trainingsgelden, zoals dat is vermeld in de boekhouding van de motorclub, aangetoond dat in 1994 per week 8 niet-leden kwamen trainen. In 2008 was dat aantal afgenomen tot afgerond 1 niet-lid per week. In de brief wordt verder geconcludeerd dat het aantal uren per week dat in 1994 en in 2008 op het perceel door leden en niet-leden werd getraind zowel in 1994 als 2008 70 was (70 motorcrossers gemiddeld 1 uur per week). Voorts is in deze brief zowel voor 1994 als voor 2008 als uitgangspunt genomen dat leden en niet-leden ieder maximaal een uur per week op het perceel trainen en dat in totaal ten hoogste 8 uur per week wordt getraind. Voorts blijkt uit overgelegde vergunningen dat in beide jaren 3 weekeinden per jaar wedstrijden plaatsvonden.

Hoewel feitelijk niet meer is vast te stellen wat het exacte gebruik was, is met voornoemde stukken en het verhandelde ter zitting wel aannemelijk gemaakt dat op de peildatum circa 8 uur per week op het terrein werd getraind en dat 3 weekeinden per jaar wedstrijden plaatsvonden en dat in 2008 dit niet anders was. Ook is het totaal aantal trainingsuren per week gelijklopend. De rechtbank heeft niet onderkend dat ondanks de eerdere intensivering van het strijdige gebruik, de motorclub aannemelijk heeft gemaakt dat het gebruik ten tijde van het nieuwe besluit op bezwaar van 24 november 2008 was teruggebracht tot het gebruik zoals dat bestond ten tijde van de peildatum. Het gebruik was ingevolge paragraaf IV, artikel 2, onder B/C, sub II, van de

planvoorschriften derhalve toegestaan en het college was niet bevoegd handhavend op te treden. Het besluit van 24 november 2008 is derhalve in strijd met artikel 7:12, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb). De betogen slagen.”

12. AbRvS 24 oktober 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:3444](#), r.o. 8.4

“Categorie 19 van onderdeel C van bijlage I bij het Besluit omgevingsrecht kent een met vergunningvoorschriften J6 en J8 vergelijkbare norm. Onder 19.2 is voor inrichtingen als hier aan de orde bepaald:

"Gedeputeerde Staten zijn bevoegd te beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning [...], voor zover het betreft terreinen, geen openbare weg zijnde, die bestemd of ingericht zijn voor het in wedstrijdverband, ter voorbereiding van wedstrijden of voor recreatieve doeleinden rijden met gemotoriseerde voertuigen voorzien van verbrandingsmotoren, en die daartoe acht uren per week of meer opengesteld zijn."

In het tot 1 oktober 2010 geldende Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer was eenzelfde bepaling opgenomen.

Het woord "daartoe" in deze bepalingen maakt duidelijk dat de daarin bedoelde openstelling ziet op het openstellen van het terrein met het doel daarop te rijden met gemotoriseerde voertuigen. In aansluiting op deze bepalingen, brengt een redelijke uitleg van de vergunningvoorschriften J6 en J8 met zich dat voor de toegestane openingstijden uitsluitend de uren meetellen waarin het terrein voor dat doel geopend is. Voor het oordeel dat binnen die uren slechts de tijd telt waarop daadwerkelijk op de circuits wordt gereden, zoals het college stelt, ziet de Afdeling echter geen grond. De tekst van de voorschriften biedt daarvoor geen aanknopingspunten. Die uitleg doet bovendien af aan de handhaafbaarheid van de voorschriften.

Dit betekent dat het college bij de uitgevoerde controles op naleving van de voorschriften over openingstijden van een te beperkte uitleg van die voorschriften is uitgegaan. Hierdoor heeft het mogelijk overtredingen van de voorschriften J6 en J8 gemist. Het besluit van 4 oktober 2016, waarin staat dat geen grond bestaat om op dit punt handhavend op te treden, berust in zoverre in strijd met artikel 7:12, eerste lid, van de Awb niet op een deugdelijke motivering. De rechtbank heeft dit niet onderkend.”

13. AbRvS 24 september 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:3503](#), r.o. 4

“De beslissing om al dan niet met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, van de Wabo omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, te verlenen voor het afwijken van het bestemmingsplan behoort in dit

geval tot de bevoegdheid van het college, waarbij het college beleidsvrijheid heeft en de rechter de beslissing terughoudend moet toetsen, dat wil zeggen zich moet beperken tot de vraag of het college in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen om al dan niet omgevingsvergunning te verlenen.”

14. Rb. Oost-Brabant 26 maart 2019, [ECLI:NL:RBOBR:2019:1666](#), r.o. 4.3

“Op de website www.eurocircuit.nl staat de volgende tekst: “Naast races organiseert het Eurocircuit in samenwerking met Defensive Driving ook vele incentive dagen voor het bedrijfsleven. Laat uw klanten, prospects, personeel of relaties nu hun droom beleven op een unieke locatie die de gehele dag exclusief is voor uw gezelschap. Zelf rijden op het Eurocircuit hoeft niet langer een droom te zijn. Speciaal voor groepen vanaf 10 personen organiseren wij spectaculaire incentives en gaat u ZELF rijden op het Eurocircuit. Oefenen, uitproberen en vergelijken in auto’s van het Eurocircuit op zowel asfalt als gravel vormen de hoogtepunten van deze dag. Dit alles onder de deskundige leiding van instructeurs van Defensive Driving De onderhoudende en educatieve instructie heeft als hoofdthema: Veiligheid in combinatie met een sportieve en ontspannende competitie.

Keuze uit sport en ontspanning

- Antislip oefeningen

- Rijden van rallyproef
- Slalom rijden op asfalt en gravel
- Rijden met karts
- Rijden met Ford Rally Sport Trainer
- Leren driften, met je gas sturen...
- Rijden in auto met “contra”stuur
- IJsrijden, auto heeft zwenkwielen
- Als co-piloot plaatsnemen op de “hot seat” van een rallyauto en op volle snelheid een “rondje”Eurocircuit beleven.””

15. Rb. Oost-Brabant 26 maart 2019, [ECLI:NL:RBOBR:2019:1666](#), r.o. 4.1 en 4.4

“Eisers hebben gesteld dat beide circuits worden gebruikt voor bedrijfsmatige commerciële doeleinden in strijd met het bestemmingsplan. Hierbij noemen zij onder andere off-road cursussen voor motorcross op het motorcrosscircuit, verzorgd door het bedrijf [naam bedrijf] . Verder noemen zij de rijvaardigheidstrainingen op het Eurocircuit. Ook zouden door een bedrijf races met crossmotoren op het Eurocircuit worden georganiseerd. Volgens eisers laat het bestemmingsplan deze commerciële activiteiten niet toe.

(...)

In de artikelen 34 en 35 van de planvoorschriften van het bestemmingsplan zijn de percelen waarop een deel van beide circuits liggen bestemd voor de uitoefening van de wiel- motor- en autosport. De door eisers genoemde activiteiten en de activiteiten op de website van het Eurocircuit zijn niet gelijk te stellen met de uitoefening van motor- en autosport in de vorm van trainingen of wedstrijden, maar zien op een commercieel respectievelijk recreatief gebruik. In zoverre zijn de door eisers genoemde activiteiten in strijd met het bestemmingsplan. De rechtbank merkt hierbij overigens op dat het bestemmingsplan het laten gebruiken van de gronden in strijd met het bestemmingsplan niet verbiedt, maar slechts het gebruik van de gronden in strijd met het bestemmingsplan. Dat betekent dat verweerder niet kan optreden tegen de motorcrossvereniging of de rallycrossvereniging, maar slechts tegen de daadwerkelijke bedrijven die de circuits gebruiken. Verweerder is echter wel bevoegd (en daarmee in beginsel verplicht) om handhavend op te treden.”

16. Rb. Oost-Brabant 26 maart 2019, [ECLI:NL:RBOBR:2019:1666](#), r.o. 4.1

“Eisers hebben gesteld dat beide circuits worden gebruikt voor bedrijfsmatige commerciële doeleinden in strijd met het bestemmingsplan. Hierbij noemen zij onder andere off-road cursussen voor motorcross op het motorcrosscircuit, verzorgd door het bedrijf [naam bedrijf] . Verder noemen zij de rijvaardigheidstrainingen op het Eurocircuit. Ook zouden door een bedrijf races met crossmotoren op het Eurocircuit worden georganiseerd. Volgens eisers laat het bestemmingsplan deze commerciële activiteiten niet toe.”

17. AbRvS 4 maart 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:683](#), r.o. 15.5

“Over de gevolgen van het niet langer gebruik kunnen maken van het PAS, overweegt de Afdeling dat de raad een passende beoordeling heeft laten opstellen van de gevolgen van de stikstofdepositie die de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt, met zich brengen. Deze passende beoordeling staat dus los van het PAS en de passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag ligt. De enkele omstandigheid dat het PAS niet langer gebruikt kan worden brengt dus niet met zich dat dit plan zonder meer in strijd is met de Wet natuurbescherming of de Habitatrichtlijn.

Over de maximale gevolgen van het plan overweegt de Afdeling dat in het aangevoerde geen aanleiding is gelegen voor het oordeel dat de maximale mogelijkheden die dit plan biedt niet of op onjuiste wijze zijn meegenomen in de passende beoordeling.

Voor zover Vereniging Aardenburg en anderen betogen dat bij het maken van de passende beoordeling ten onrechte de stikstofdepositie van de school is

meegenomen in de referentiesituatie, overweegt de Afdeling als volgt. Zoals de Afdeling in haar uitspraak van 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212, heeft overwogen moet een passende beoordeling worden gemaakt als een plan significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Dat is het geval als een plan voorziet in ruimtelijke ontwikkelingen die ten opzichte van de referentiesituatie significante gevolgen kunnen hebben. Onder referentiesituatie wordt de feitelijk, planologisch legale situatie voorafgaand aan de vaststelling van het plan verstaan. Het plan voorziet in dit geval wat betreft de locatie Heliomare in het bouwen van woningen op de plaats van de school die daar stond. De Afdeling leidt uit de passende beoordeling af dat ten tijde van het opstellen daarvan in mei 2017 de school nog in gebruik was. Vereniging Aardenburg en anderen hebben dit niet bestreden. De omstandigheid dat de school na het opstellen van de passende beoordeling is gesloopt, betekent op zichzelf nog niet dat de raad bij de passende beoordeling van een onjuiste referentiesituatie is uitgegaan. De raad heeft immers de gevolgen van het plan vergeleken met de feitelijk bestaande legale planologische situatie. Dat de raad voor het peilmoment van die situatie het moment van het opstellen van de passende beoordeling heeft gekozen, acht de Afdeling niet in strijd met het recht. Daarbij betreft de Afdeling dat niet gebleken is dat in de periode tussen het maken van de passende beoordeling en het vaststellen van het plan andere stikstof veroorzakende activiteiten zijn ontplooid op het perceel waarop de school stond.

In de passende beoordeling is verder vermeld dat de school meer stikstofdepositie veroorzaakte dan alle ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt tezamen. VVE Residence en Rondje Wijk aan Zee hebben deze conclusie niet onderbouwd bestreden. In het aangevoerde ziet de Afdeling daarom geen grond voor het oordeel dat de gevolgen van het plan onvolledig in beeld zijn gebracht.

Het voorgaande leidt de Afdeling tot de slotsom dat de raad de gevolgen van het plan passend heeft beoordeeld en dat hij op grond van de conclusies daarvan de zekerheid heeft verkregen dat door het plan de natuurlijke kenmerken van het Hollands Duinreservaat niet worden aangetast. Het betoog faalt.”